

UN LLOC INSÒLIT

Robert Saladrigas — *Cultura/s, La Vanguardia*

Sol ser recomanable començar la lectura d'una novel·la pel primer paràgraf de la primera pàgina i després deixar-se portar —si és possible amb fluïdesa— fins a l'última ratlla. Si el narrador és una mica més que solvent, amb això n'hi hauria prou perquè un sàpiga quin mena de llibre té obert davant seu. Això passa amb *Vida de casa* (*Housekeeping*), la primera, esperonadora i ja formidable novel·la de l'autora d'Idaho **Marilynne Robinson** (1943), doctora en Literatura Anglesa per la universitat de Washington, docent i investigadora, va treure el 1980. En aquell moment, la seva irrupció va desvetllar sorpresa i admiració, però la senyora Robinson va trigar gairebé un quart de segle a publicar una segona novel·la, *Gilead* i més tard una altra, *En casa*. I encara una altra més: *Lila*. Això és el que hi ha. Per a la seva obra, ara ja tota traduïda, de tarannà personal i d'alta qualitat, tan sols se m'acudeixen elogis.

A *Vida de casa* [traduïda per **Esther Tallada**], l'excel·lent habilitat de Robinson transforma el primer capítol d'unes vint pàgines en mostrari del que ens espera en l'obra restant. Ens situa a l'escenari propi: un lloc imaginari, estrany, extraviat pel budellam d'Idaho anomenat Fingerbone, a la vora d'un llac creuat pel pont del ferrocarril. De tant en tant a Fingerbone es produeixen accidents, com ara el del tren que es va enfonsar a les aigües del llac amb l'avi de les dues noies protagonistes, la Ruth i la seva germana petita Lucille, la mare de les quals, Helen, després de deixar-les amb l'àvia a la tronada casa familiar, també es va capbussar amb el seu cotxe a les aigües negres. D'altra banda, és de coneixement general que a Fingerbone hi ha assassinats periòdics que mobilitzen el gansoner xèrif del districte i commocionen el natural indolent del veïnat. Però és que, a més a més, ja en aquest primer capítol referencial, Marilynne Robinson aporta dades sobre la composició de la seva magnífica prosa, armada amb peces d'alt valor expressiu i enorme sensibilitat, que li permetrà al llarg del tortuós recorregut per les vides i les circumstàncies de la família protagonista i el lloc que l'acull, el peculiar Fingerbone —vés a saber si potser una recreació imaginària però lúcida del Sandpoint natal de la creadora— dic que li permetrà, tenint en compte els resultats, descriure alhora la realitat ordinària de la misèria, la carència, la marginalitat i el somni, l'extravagància, la bogeria, la por, en suma la forja d'una memòria als estrats de la qual es mesclen els llenguatges dels cossos i les ànimes fins a cohesionar, amb el potencial de les paraules assenyadament administrades, la seva pròpia visió de la història de les persones i el lloc que configuren *Vida de casa*.

Ruth, la narradora, és plena de records de vida que semblen brollar d'enlloc. És clar que no és fàcil viure a Fingerbone, un poble petit de cases escampades i a prop d'un llac amenaçador que amb certa freqüència es desperta i les seves aigües neguen els habitatges i els carrers de la població que altres vegades es paralitzen sota muntanyes de neu aplanadora. Però l'impressionant és que tot plegat, i les morts violentes de l'avi i la mare de la Ruth i la Lucille, la claudicació de l'àvia, l'estada curta de les ties-àvies Lily i Nona, el sobtat retorn de la tia Silvie, rodamón vocacional, l'extraviament nocturn de la Ruth i la seva excèntrica tia a bord d'una barca, la fugida de totes dues pel pont del ferrocarril... El cúmulo d'històries i solituds perceptibles Robinson les fon en un estil inanalitzable, indefinible, absorbent, que ho és tot: és la novel·la. Com es podria oblidar?